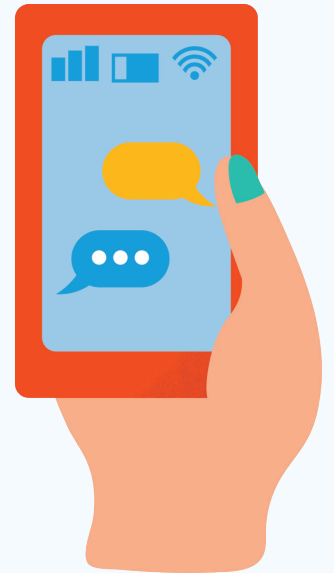

Digitorjuu eettisiih ravvuuh

Digitorjuu eettisiih ravvuuh láá čuákkejum oochtân digitorjuu uárnejejei tuoivui já táárbu tiet. Ravvuuh pyehtih oovdân digitorjuu fállee já digitorjuu uážžoo kenigâsvuođaid. Ravvui ulmen lii ovdedid̄ torvolii já šievtásásii digitorjuu, mii olášittoo kuábbáá-uv uásipele ohtsâšibárdássáin.

Mii lii digitoorjâ?

Digitoorjâ lii šleđgâhámásii ášástállâm, palvâlusâi já piergâsij kevttim toorjâ, mon ulmen lii išediđ äššigâs kevttiđ piergâsijd já ášástállâđ šleđgâhäämist jiečánávt já torvolávt.

Digitorjuu häämih láá aldatoorjâ, káidustoorjâ já škovliimeh.

Digitorjuu siskáldâs sáttá mulsâšuddâđ šleđgâhámásii ášástállâm uáppistmist heiviittâsâi stelliimân já kiávtun váldimân. Ličij pyeri, jis jyehi organisaatio miäruštâlâččij, maggaar digitorjuu tot fáálá.

Káidustoorjâ: chat-, puhelin-
tâi videotoorjâ, kolmâ
ášástállâmčuággáh

Aldatoorjâ: ášástállâmčuággáh,
veerditoorjâ, pááikán puohtum
toorjâ

Škovliimeh: viermiškovliimeh,
aalmugopâttuvah, kuursah

Digitááiđuh kuleh puohháid

Digitááiđuh láá taan ääigi aalmugjeessântááiđuh, moiguin ulmuuh tipšoh argâpiäiváliid aašijd já láá ohtâvuodâst ohtsâškuddijn. Digitorjuu tárpu kuuskât puoh ahejuávhuid, já ton siskáldâs mulsâšud. Stuárráamus uási ulmuin haalijid já puáhtá oppâđ digitááiđuid, kohân peri motivistem já uápistem láá oornigist.

Virgeomâháin lii haldättâhlaavâ miäldásâš kenigâsvuotâ ravviđ palvâlusâidis kevttimist. Jyehi virgeomâhâšpalvâlus ohtâvuodâst kalga kavnuđ ohtâvuotâtiäđuh išedem várás. Virgeomâhâšpalvâlusâi kevttim várás finnee torjuu meid Aalmugjeessânravviittâsâst (Kansalaisneuvonta), mii stivree rievtiis palvâlusâi kuuvl.

www.kansalaisneuvonta.fi
t. 0295 000

Digitorjuu fällen

- Mun išedâm šledgâhâmásij palvâlusâi já piergâsij kevttimist.
- Muu ulmen lii, et puátteevuodâst äššigâs puávtáččij kevttiđ šledgâhâmásijd palvâlusâid já piergâsijd jiečânávt.
- Stivrimtilálâšvuodâ ääigi mun tuárjum äššigâs porgâđ aašijd jieš.

Mun tiädám jieččân raajijd

- Puoh ij taarbâš mättiđ jieš, peic digitorjuu tilálâšvuotâ lii šiev máhđulâšvuotâ oppâđ oovtâst. Mun aaicâm jieččân tááiđui raajijd já táárbu miel mun stivriim äššigâs eres digitorjuu fälle kuuvl.
- Mun jiem vääldi äššigâs syelisaanijd tai kievras tubdâdâttâm káálvuid nuuvt ko paŋkkitubdâlduvâid kiedâvuššâmnaál, jiemge tipšo äššigâs peeleeest suu persovnljijd aašijd.

Maht mun išedâm

- Mun išedâm äššigâs ustevlâvt, rávhálâvt já ruokâsmittee vuovvijn.
- Mun váaldám vuotân äššigâs táidutääsi já anam huolâ, et ravvim lii čielgâs já teermah láá iberdetteh.
- Mun visásmitám ravvim ääigi, et äššigâs tiätá, mii tábâhtuvá.
- Mun išedâm nánnáht já luáttámušlâvt tilálâšvuodâin, main mun uáinám äššigâs persovnljijd tiäđuid.
- Mun kunnijátám jioskâdvuotâkenigâsvuodâ jiemge muštâl ovdâskulij tiäđuid tai äššikiirijid, moh láá šoddâm munjin uápisin.

Maht mun váaldám iše vuástá

- Mun iberdâm, et digituárjoo ij pyevti ravviđ muu puoh čuolmâtilálâšvuodâin.
- Virgeomâhái palvâlusâi kevttimist mun finniim torjuu meid jieškođe-uv virgeomâháá äššigâspalvâlusâst.
- Almolij palvâlusâi kevttimân mun finniim torjuu meid Aalmugjeessânravviittâsâst (Kansalaisneuvonta), mii stivree olmâ palvâlus kuuvl. Jieškođe-uv ášástállâmpalvâlus siskáldâsljijd koččamuššâid västid ton palvâlusâst västideijee virgeomâhâš.

www.kansalaisneuvonta.fi
t. 0295 000

Digitorjuu uážžon

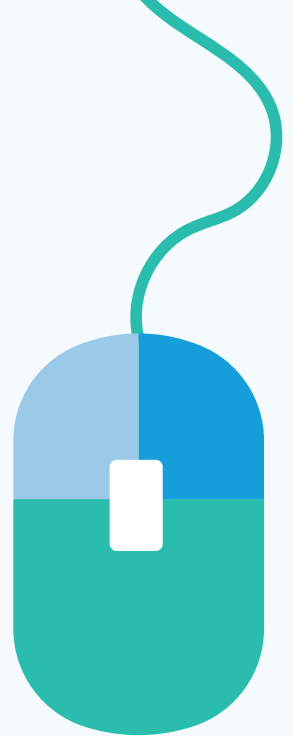
- Digitorjuu iššijn mun oopâm kevttiđ šledgâhâmásijd palvâlusâid já piergâsijd jiečânávt já torvolâvt.
- Muu ulmen lii, et puátteevuodâst šledgâhâmásij palvâlusâi já piergâsij kevttim luhostuvá ohtuu tai ucceeb torjuin.
- Vâi pyerediččim jieččân tááiđuid mun poorgâm stivrimtilálâšvuodâ ääigi tooimâid jieš.

Mun tiädám jieččân vastuid

- Mun váaldám vuotân, et vaastâ šledgâhâmásii ášástálmist lii must. Mun jiem addel digitorjuu jieččân syelisaanijd tai kievras tubdâdâttâm káálvuid nuuvt ko jieččân paŋkkitubdâlduvâid.
- Mun čáládâđâm jieš kievras tubdâdâttâm vättee palvâlussâid. Jis mun tarbâšâm torjuu palvâlusâi kevttimist, mun addiim, et digitorjuu fallee sáttá uáinid muu persovnljijd tiäđuid.
- Mun lam ain jieš vastust jieččân šledgâpiergâsijn já toi ohjelmijn.

Mušte meid

- 1.** Suomâ almoshaldâttuv organisaatioi šlegđâhámásiih ášástállâmpalvâlusah väätih váldunjuolgâduslávtt kievvrâs tubdâdâttâm, vai kevttee persovnuotâ šadda visesin.
 - Tubdâdâttâm kálvun láá il. viermipaŋkkitutbdâlduvah, moobilvisásmittem já visásmittemkorttâ.
 - Äššigâs taha kievvrâs šledgâhámásii tubdâdâttâm ain jieš.
 - Palvâlusâi kevttim ravvim sáttá vaattâđ, et digituárjoo uáiná äššigâs syeligâsâid tai mudoi ärgis persovntiäđuid.
 - Jis äššigâs lii addim tilálâšvuotâ já mieltâm, et persovntiäđuh šaddeh uáinusân, ravvim puáhtá jotkuđ.
- 2.** Digitorjuu fállee ij vääldi pele šledgâhámásii ášástállâm siskáldásân (om. torjui uuccâm, ruudâ kevttim). Tâin aašijn västid palvâlusfállee äššigâspalvâlus, mon kuuvl digitorjuu fállee stivree.
- 3.** Jis äššigâs riehtitoimâkiälbulâšvuotâ lii digitorjuu faallâm ääigi hiäjusmum (om. tiervâsvuotâtile, uáivádumvuotâ), suu kalga stivriđ áášán kyeskee palvâlusfállee äššigâspalvâlusân.
- 4.** Jis äššigâs lii vyeliahasâš, lii tehálâš visásmittiđ, et sun äddee persovntiäđui kiedâvušmân lohtâšuvvee riiskâid já jieijâs vuoigâdvuotâid. Vuálá 13-ihásiih párnááh tarbâšeh aitârdeijee love kevttiđ palvâlusâid, moh vyerkkejeh persovntiäđuid. (Lase ääšist Lapsi verkossa -olgosaddelmist, www.lskl.fi/materiaali/lastensuojelun-keskusliitto/Lapsi-verkossa.pdf)

www.vrk.fi/digituki

Viehâdâhregisterkuávdáš tuáimá digitorjuu uárnejeije vâldikodálâžžân tuárjon.

Väestörekisterikeskus

Digituki